

Oppfølging av hiv/aids-saken på KM 2003 (2. utgave)

"HIV/AIDS som en utfordring til Den norske kirke"

Saksbehandler: Estrid Hessellund

Referanser: KM 8/2003; UKM 6/2004

Saksdokumenter:

Heftet "Positiv" (*tidligere utsendt*)

Rapport fra studietur til Genève med fokus på HIV/AIDS mai 2005 (*vedlagt*)

Sammendrag

Det har vært uttrykt ønske om å få en oppdatering på hvordan og i hvilken grad Kirkemøtevedtaket fra 2003 om hiv&aids har blitt fulgt opp av de ulike instanser som ble utfordret. Vedlagt følger en kort statusrapport og et konkret produkt (samtaleopplegget for ungdom "Positiv").

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd takker for orienteringen og oppfordrer til

- at samtaleopplegget "Positiv" blir markedsført og brukt i bispedømmer, organisasjoner og lokale menigheter, og at KR bidrar til dette.
- at dialogen med kirkeledere i søsterkirker fortsetter i de sammenhenger MKR og biskopene har anledning til å ta den opp – i overensstemmelse med Kirkemøtets vedtak.
- at det etableres god kontakt med KN og Gunnar Stålsett med tanke på forberedelsene til FNs konferanse i 2006.

Rapport nr. 15/05

Rapport fra studietur til Genève med fokus på HIV/AIDS mai 2005

v/Irene Tvedt

Målet med denne turen var å få et bedre innblikk i arbeidet som gjøres i de økumeniske organisasjonene i forhold til hiv/aids-epidemien. Jeg fikk god hjelp av Anna Eisenhoffer i KV til å organisere besøket og gjøre avtaler med aktuelle personer. Før jeg dro, hadde jeg fått spørsmål om jeg kunne også si noe om Den norske kirkes arbeid med hiv/aids. Med meg til møtene hadde jeg utkast til MKR-sak 25/05 – ”Oppfølging av hiv/aids-saken på KM 2003” og ”POSITIV”.

Møte med Christoph Mann, Ecumenical HIV/AIDS Initiative in Africa (EHAIA):

EHAIA ble etablert i 2002 som svar på behov som ble ytret gjennom flere konsultasjoner om hiv/aids i 2001. Initiativtakerne var afrikanske kirker, organisasjoner og kirker i nord og Kirkenes Verdensråd (KV). KV har kun ett annet slikt ”initiativ” og det er ledsagerprogrammet i Midtøsten.

EHAIA er en atskilt enhet fra KV. Bakgrunnen for dette ligger blant annet i at KV ikke har særlig stor tillitt blant donorer pga (tidligere) manglende økonomistyring.

EHAIA's mandat er å assistere kirkene slik at de kan implementere handlingsplanen fra 2002, som ble arbeidet fram på "Global Consultation on Ecumenical Response to the Challenges of HIV/AIDS in Africa" i Nairobi, Kenya, november 2001.

EHAIA skal hjelpe kirkene i Afrika å få tilgang til informasjon, utdanning, nettverk og midler for å håndtere hiv/aids-epidemien i lokalsamfunnene og dermed bli kompetente på aids. Det er fire regionale teologiske koordinatorene og en teologisk konsulent knyttet til EHAIA. De regionale koordinatorene med assistanse fra EHAIA i Genève, arrangerer konsultasjoner og samlinger, bidrar med skreddersydd hjelp og tjenester ut i fra kirkenes behov, og forsøker å publisere opplæringsmateriale der hvor det mangler, for eksempel ungdomsarbeid og sjelesorg.

EHAIA har et bredere mandat enn KV fordi mindre og uavhengige kirker er tilknyttet arbeidet gjennom disse regionale kontorene. EHAIA forsøker å støtte de lokale kirkene ute i regionene. Arbeidet fokuserer på at kirkene skal finne sin egen måte å håndtere hiv/aids på. Man ønsker også å unngå å presse kirkene før de selv er klare for det. ("EHAIA wants to go where the churches are ready to move.")

Utfordring til DNK: Oversette POSITIV til engelsk.

Linda Hartke, Ecumenical Advocacy Alliance (EAA):

EAA ble etablert i 2001. Plan of Action har vært i gjennom en revisjon på bakgrunn av erfaringene fra de første fire årene. Målene for 2002-2004 var:

- GOAL I: The Ecumenical Advocacy Alliance and its participants will advocate to urge churches to work for the dignity and rights of people living with HIV/AIDS and for an attitude of care and solidarity that rejects all forms of stigmatization and discrimination.
- GOAL II: The Ecumenical Advocacy Alliance and its participants will advocate to promote HIV/AIDS prevention activities that address root causes of vulnerability.
- GOAL III: The Ecumenical Advocacy Alliance and its participants will advocate to mobilize resources to prevent HIV/AIDS and for care and treatment of people living with and affected by HIV/AIDS.
- GOAL IV: The Ecumenical Advocacy Alliance and its participants will advocate to increase access to care and treatment for people living with and affected by HIV/AIDS.

Man har etter evalueringen av de første årene lagt til et femte mål: å holde stater og regjeringer ansvarlige for de forpliktelsene og løftene de har påtatt seg. Dette passer godt med UNAIDS motto for Verdens Aids-dag 2005: "Stop AIDS - Keep the promise."

EAA's satsningsområder framover vil være å jobbe for at de lovte pengene til *Global Fund to Fight Aids and Malaria* kommer inn og at NGOer blir "faith litterate" (dvs at NGOer får bedre innsikt i hva ulike "faith based initiatives" består i og hvor de hører hjemme). En annen utfordring som kommer opp igjen, er patentrettighetene til medisiner. Det kommer rapporter fra både USA og Afrika som sier at pasienter begynner å utvikle resistens mot generiske "førstelinje"-medisiner og man må dermed igjennom nye runder for å få lov til å produsere andre medisiner med tanke på disse pasientene. Samtidig mangler mange fattige land kapasitet til å produsere disse medisinene. I Sveits har kirkene lagt ut underskriftsprotokoller som skal leveres til regjeringen på Verdens Aids-dag for å få dem til å legge press på legemiddelfirmaene.

Utfordring til Dnk:

Den norske kirkes vei fram til dagens engasjement i hiv/aids: Hva har vært vanskelig og hva har vært lett? Presentasjon på en sesjon i United Nations General Assembly Special Session (UNGASS)?

Manoj Kurian, World Council of Churches (KV):

Den største utfordringen for kirkene er å føle at de har eierskap i forhold til aids-problematikken. "The complicity and the complacency of the church" – kirkene er "medskyldige" i at viruset sprer seg, samtidig som de er fornøyd med seg selv og synes de gjør en god innsats.

Mens jeg var der ble det avklart at hiv/aids skal opp på agendaen som selvstendig tema på generalforsamlingen i Porto Allegre i 2006.

Jeg fikk med meg mye interessant materiale fra KVs arbeid med hiv/aids.

Nyambura Njoroge, Programme Executive Ecumenical Theological Education (KV):

Etter hvert ble det klart at det var et behov for en teologisk konsulent som skulle hjelpe kirkene med å få hiv/aids inn i den teologiske utdanningen. Njoroge har ansvar for dette i KV og samarbeider med de regionale konsulentene og "Circle of Concerned African Women Theologians," der blant annet Musa Dube er med. Det er vanskelig for kvinner å bli godtatt av kirkelederne, ofte fordi de er opptatt av at det skal bli likestilling i kirkene.

TAMAR-kampanjen: Bekjempelse av vold mot kvinner. Bekjempelsen av hiv/aids henger nøye sammen med bekjempelsen av (seksuell) vold mot kvinner.

Aruna Gnadnason, Justice, Peace, and Creation (KV):

Målet er å utvikle et språk for kirkene til å snakke om seksualitet. Kirkene kan ikke vike unna temaet selv om det oppstår konflikt. Snakke om både seksualiteten som gave og misbruk av seksualitet.

Calle Almedahl (UNAIDS):

Det skjer fruktbart arbeid i kirkene og åpenheten blir større. "Den norske kirke er ledende blant kirkene i nord mht bevissthet om aids."

Utfordring til Dnk: Synliggjøre Dnks arbeid med aids på aids-konferansen i Toronto neste år (på den sekulære delen – "Leadership track"), oversette Positiv, "think tank" om teologi og aids. Hvordan få Dnks biskoper til å engasjere seg for sine kolleger i de hardest rammede land: "Hvordan kan jeg hjelpe?" Det handler ikke om bare å bli eksponert for en mer brutal virkelighet, men også om å strekke ut en hånd til hjelp og være til støtte.

Kjell Nordstokke, Department for Mission and Development, (DMD/LVF):

LVF forsøker å være tildelede for medlemskirkene. Fokuset ligger ikke på programnivå, men som støtte til de enkelte kirker. Alle prosjekter som får støtte fra DMD skal ha arbeidet med hiv/aids som et element. Akkurat nå er LVF inne i en omorganiserings-/utskiftningsperiode mht aidsarbeidet.

Oppsummering:

Møtene gav god innsikt i det arbeidet som gjøres sentralt i de økumeniske organisasjonene. Dnk kan nok få nyttig informasjon og innspill fra de økumeniske organisasjonene, men har nok mest å lære i nær kontakt med søsterkirker som er rammet i mye større grad enn det Dnk er.

Samtidig er Dnk blant de kirkene som strategisk har gjort det største arbeidet med å gjennomtenke vårt arbeid med hiv/aids, jf. KM 2003. Dermed har vi faktisk også et ansvar i å vise at det er mulig for en kirke å utvikle seg i dette spørsmålet.

Jeg fikk, som dere ser, flere forslag til hvordan Dnk kunne bidra, også med erfaringer: Et forslag er å presentere noe om Dnks erfaringer på den "sekulære" delen av den internasjonale Aids-konferansen (den delen der Stålsett er co-chair), slik at også ikke-kirkelige aktører ser at det er mulig. Om vi har ressurser til å gjøre noe slikt, vet jeg ikke, men det et poeng at Dnk bør gå aktivt inn i sammenhenger der vi kan bidra, men også samtidig lære noe.

I tillegg er det kommet flere spørsmål om vi kan få laget en engelsk oversettelse av "POSITIV" som kunne legges ut på nettet som en ressurs. "POSITIV" ble for øvrig møtt med stor interesse. De som fikk en utgave var Manoj Kurian (KV), hans assistent Anna Eisenhoffer, Kjell Nordstokke (LVF), Mia Wrang (LVFs ungdomsprogram) og Calle Almedahl (UNAIDS).

